

Analiza Impactului de Reglementare
la proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului de lege privind produsele
alimentare și hrana pentru animale modificate genetic

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului	
Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Lege privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic
Data:	
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Subdiviziunea:	Direcția medicină veterinară și siguranța alimentelor de origine animală
Persoana responsabilă și datele de contact:	Sergiu Balacci 022 504 331, e-mail: sergiu.balacci@maia.gov.md
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
Riscuri pentru sănătatea umană, sănătatea publică veterinară și mediul ambiant în raport cu introducerea și utilizarea pe teritoriul Republicii Moldova a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic, a produselor alimentare și hranei pentru animale care conțin sau constau din organisme modificate genetic, a produselor alimentare produse din organisme modificate genetic sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic și hranei pentru animale produse din organisme modificate genetic.	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	
Libera circulație a produselor alimentare și a hranei pentru animale sigure și sănătoase este un aspect esențial al pieței interne și externe și contribuie în mod considerabil la sănătatea și bunăstarea cetățenilor, precum și la interesele economice și sociale ale acestora. În cadrul punerii în aplicare a politicilor naționale, trebuie să se asigure un nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane, a sănătății și bunăstării animale. În vederea protejării sănătății umane și animale, produsele alimentare și hrana pentru animale care constau, conțin sau sunt produse din organisme modificate genetic trebuie să facă obiectul unei evaluări din punctul de vedere al siguranței în conformitate cu o procedură națională, înainte de a fi introduse pe piață Republicii Moldova. Conform prevederilor Protocolului de la Cartagena și Regulamentului (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic și Regulamentului (CE) nr. 1830/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind trasabilitatea și etichetarea organismelor modificate genetic și trasabilitatea produselor destinate alimentației umane sau animale, produse din organisme modificate genetic, și de modificare a Directivei 2001/18/CE - nici un OMG, produs alimentar sau hrană pentru animale modificate genetic sau care conține sau constă din OMG-uri sau care este produs din sau care conțin ingrediente produse din OMG-uri nu poate fi introdus pe piață fără a fi autorizat și nu trebuie să aibă efecte adverse asupra sănătății umane, sănătății animale sau mediului, să inducă în eroare consumatorii, să fie diferite de produsele alimentare pe care urmează să le înlocuiască într-o măsură în care consumul lor normal ar fi dezavantajos din punct de vedere nutritiv pentru consumatori.	

La ora actuală în Republica Moldova prin Legea 152/2022 sunt reglementate doar organismele modificate genetic, care stabilește cadrul normativ și instituțional necesar desfășurării activităților de obținere, testare, utilizare, comercializare a organismelor modificate genetic și a operațiunilor de import/export al acestora. Astfel, se înregistrează un vid legislativ privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic deoarece acestea nu sunt reglementate în legislația națională.

Totodată, urmare a reformei administrației publice centrale se impune delimitarea clară a funcțiilor acestora în procesul de elaborare a politicilor, implementare și control a activităților care implică organisme, produse alimentare și hrana pentru animale modificate genetic.

Adoptarea proiectului legii va da posibilitate Republicii Moldova prin mecanismele de autorizare, monitorizare și control de a stabili și garanta un nivel înalt de protecție a vieții și sănătății umane, a sănătății și bunăstării animale, a intereselor ecologice și ale consumatorilor în raport cu introducerea și utilizarea produse alimentare și hrană pentru animale modificate genetic, a produselor alimentare și a hranei pentru animale care conțin sau constau din organisme modificate genetic, a produselor alimentare produse din organisme modificate genetic sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic și a hranei pentru animale produse din organisme modificate genetic, asigurând în același timp funcționarea eficientă a pieței interne.

Efectele introducerii unor prevederi în domeniu vor fi resimțite într-o măsură diferită și deseori adversă de câteva grupuri social-economice, fiecare urmărind interesele sale bine determinate.

Astfel, primul grup este societatea civilă care își manifestă interesul firesc în protejarea sănătății populației țării și creșterea calității vieții.

Al doilea grup, care va fi influențat, îl formează agenții economici care evident vor resimți un impact în urma autorizării sau neautorizării producerii sau importării a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic, a produselor alimentare și a hranei pentru animale care conțin sau constau din organisme modificate genetic, a produselor alimentare produse din organisme modificate genetic sau care conțin ingrediente produse din organisme modificate genetic și a hranei pentru animale produse din organisme modificate genetic. Impactul negativ urmează a fi resimțit și de crescătorii de animale, dependenți de importul furajelor modificate genetic, în cazul sistării importului lor, dat fiind imposibilitatea acoperirii necesității de proteină la nivel național din producția proprie.

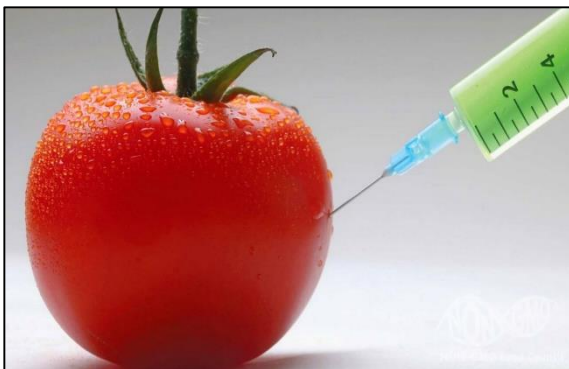
Următorul grup sunt agenții economici din domeniul comerțului de pe piața internă și cea externă, activitatea cărora, de asemenea, într-o oarecare măsură va fi influențată de prevederile prezentului proiect de lege.

Al patrulea grup sunt consumatorii autohtoni care solicită informația despre originea și calitatea produselor propuse pe piață.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Ce sunt OMG-urile sau organisme modificate genetic?

Un organism modificat genetic este acel organism căruia i-a fost modificat ADN-ul cu ajutorul unor tehnici de inginerie genetică. Aceste noi organisme modificate genetic conțin în ADN-ul lor urme de ADN de la

alte organisme cum ar fi bacteriile, virusuri, insecte, pești, animale sau chiar ADN uman.

Începând cu anii 60 ai secolului trecut s-au dezvoltat cercetările științifice în domeniul biotehnologiilor, care au căpătat un aspect aplicativ în anii 80 odată cu acceptarea pentru cultivare a plantelor modificate genetic. Din acest moment au apărut discuții în cercurile academice și societatea civilă asupra beneficiilor și riscurilor posibile rezultate din utilizarea organismelor modificate genetic (OMG).

Toate ființele vii nou-create de om în procesul de transgeneză nu există în natură, iar impactul lor

asupra mediului, ecosistemelor, biodiversității și, implicit, asupra ființei umane nu este în întregime studiat. Opiniile referitoare la utilitatea și riscurile inerente utilizării OMG-urilor sunt contradictorii. Pe de o parte, aceste organisme sunt promovate ca fiind sigure și necesare societății umane prin o rezistență mai bună la boli și dăunători, îmbunătățirea toleranței la stres, o creștere mai rapidă, culturi mai productive, o producție de medicamente și vaccinuri care ar permite ca prevenirea și tratamentul bolilor umane să fie realizate ieftin și eficient, o rezistență la erbicide, calități gustative mai bune a alimentelor.

O analiză globală publicată în 2014 („Global Status of Commercialized Biotech/GM Crops: 2014”, disponibil: <https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/52/download/isaaa-brief-52-2016.pdf>) a confirmat multiple și semnificative beneficii oferite de culturile ameliorate prin biotehnologie. Analiza cuprinde 147 de studii efectuate pe parcursul a 20 de ani, arătând că „în medie, tehnologia modificării genetice a redus cu 37% aplicarea de pesticide chimice, a crescut productivitatea cu 22% și profiturile fermierilor cu 68%.” Aceste concluzii confirmă rezultatele mai vechi ale altor studii efectuate la nivel global.

Din 1996 până în 2013, culturile biotehnologice au contribuit la securitatea alimentară, durabilitate și protejarea mediului prin: un spor de producție agricolă evaluat la 133 miliarde USD; un mediu mai curat, prin evitarea aplicării a cca 500 milioane kg pesticide (substanță activă); numai în 2013 au fost reduse emisiile de CO₂ cu 28 mld. kg, echivalent cu retragerea din circulație a 12,4 milioane automobile; conservarea biodiversității prin evitarea introducerii în cultură a 132 milioane hectare de teren între 1996-2013; au ajutat la atenuarea sărăciei pentru peste 16,5 milioane de mici fermieri și familiile lor ceea ce reprezintă 65 milioane de oameni, dintre care unii fac parte dintre păturile cele mai sărace. Culturile biotehnologice sunt esențiale, dar totuși nu constituie un remediu universal, iar adoptarea cu strictețe a bunelor practici agricole, a rotației și managementului fenomenului de rezistență sunt obligatorii în cazul lor, ca și în cazul culturilor convenționale.

Concomitent, Societatea de Toxicologie (SOT), un organism internațional care reunește peste 8.500 dintre cei mai reputați toxicologi ai lumii, la sfârșitul lunii noiembrie 2017, a adoptat o declarație asupra culturilor de plante modificate genetic, în care se indică faptul că datele obținute în urma studiilor științifice au demonstrat că alimentele obținute din culturile genetic modificate sunt la fel de sigure și nutritive ca produsele alimentare obținute din culturi non-OMG (convenționale) (disponibil:

https://www.toxicology.org/pubs/statements/SOT_Safety_of_GE_Food_Crops_Issue_Statement_FINAL.pdf#).

Pe de altă parte, opozanții consideră organismele modificate genetic neesențiale și potențial cauzatoare de efecte negative asupra sănătății și mediului.

Nu există un consens științific privind siguranța culturilor modificate genetic. În ciuda încercărilor industriei de a asigura consumatorii de existența unui consens științific cu privire la siguranța culturilor modificate genetic, peste 300 de cercetători independenți contestă aceste afirmații. Ingineria genetică rămâne o tehnologie riscantă, care poate avea efecte neintenționate și ireversibile asupra mediului și sănătății umane. 85 % din culturile modificate genetic sunt cultivate în doar patru țări de pe continentul american (SUA, Brazilia, Argentina și Canada), reprezentând 3 la sută din terenurile agricole globale. Analiza impactului potențial al introducerii și utilizării OMG-urilor are în vedere o serie de factori ca: implicațiile tehnice pentru practica agricolă, inputurile din agricultură, fluxul de gene, biodiversitatea, impactul economic, avantajele pentru sistemul sanitar, riscurile pentru sănătatea consumatorilor și

organismele non-țintă, asigurarea securității alimentare, implicațiile de natură etică sau culturală.

La nivel mondial, după datele International Service for the Acquisition of Agribiotic Applications (ISAAA) mai mult de 180 de milioane de hectare sunt ocupate de culturi modificate genetic. Culturile cele mai „modificate genetic” fiind soia și bumbacul – 81% din totalul suprafețelor cultivate la nivel global, porumbul – 35% și rapița – 30% (disponibil:

https://www.isaaa.org/resources/publications/50biotechbites/download/50_Biotech_Bites.pdf).

Cultivarea plantelor modificate genetic și importul de alimente și furaje modificate genetic sunt reglementate de reguli stricte de reglementare în UE, iar aplicarea acestor norme este supusă monitorizării continue din partea guvernelor și a organizațiilor neguvernamentale.

La nivelul UE legislația stabilește proceduri specifice de evaluare și autorizare a OMG-urilor a produselor

alimentare și hranei pentru animale modificate genetic, proceduri transparente și care nu au limită de timp. Evaluarea riscurilor se efectuează pe baza unor criterii armonizate, recunoscute ca fiind între cele mai stricte din lume.

Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA), în colaborare cu organisme științifice din statele membre, este responsabilă de evaluare a riscurilor, care trebuie să demonstreze că, în condițiile de utilizare preconizate, produsul este sigur pentru sănătatea umană și animală, precum și pentru mediu.

După finalizare, evaluarea riscurilor constituie baza pentru propunerea de decizie a Comisiei Europene, adresată statelor membre privind acordarea sau refuzarea autorizării introducerii pe piață a unui OMG.

Prin urmare, atât Comisia, cât și statele membre sunt implicate în autorizarea organismelor modificate genetic.

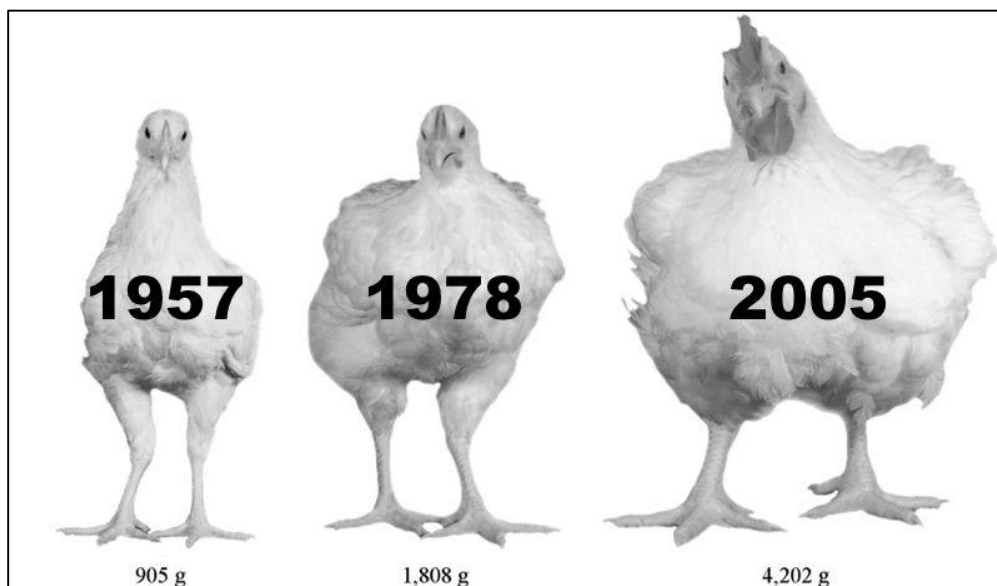

Legislația impune, de asemenea, monitorizarea mediului după introducerea pe piață a fiecărui OMG, produs alimentar și hrana pentru animale modificate genetic autorizate, ceea ce permite Comisiei și statelor membre să ia măsurile necesare în cazul în care se identifică vreun efect advers neprevăzut.

În sfârșit, pentru a le asigura consumatorilor dreptul la informații și la alegere, toate OMG-urile, produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic autorizate fac obiectul unor obligații privind trasabilitatea și etichetarea.

Astfel, Comisia Europeană, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) și statele membre ale UE participă la procesul de luare a deciziilor privind autorizarea produselor modificate genetic. Evaluarea riscului asupra mediului și sănătății produsului este realizată și evaluată înainte de decizia finală. Comisia Europeană își prezintă propunerea de autorizare pe baza avizului EFSA, iar statele membre pot vota „pentru” sau „împotriva” acesteia.

În mare parte țările membre UE, au elaborat și cadrul legislativ național privind organismele modificate genetic.

Actele legislative menționate prevăd procedura de notificare, autorizare, informare a publicului, monitorizare și control și competențele autorităților naționale.

De menționat că până în prezent, în Uniunea Europeană au fost autorizate două plante modificate genetic, porumbul MON810 GM și cartoful GM Amflora, aceasta din urmă a fost retrasă de pe piață după doi ani din cauza hotărârii Curții Europene de Justiție cu privire la dosarul Amflora lansat de Ungaria.

Începând cu data de 3 aprilie 2017, țările UE în care sunt cultivate OMG-uri au fost obligate să introducă în zonele frontaliere ale teritoriului propriu măsuri vizând evitarea unei posibile contaminări transfrontaliere care să afecteze țări ale UE vecine în care este interzisă cultivarea OMG-urilor respective,

cu excepția cazurilor în care măsurile respective nu sunt necesare având în vedere condițiile geografice particulare. În conformitate cu noile reguli ale UE, majoritatea țărilor au solicitat Comisiei Europene excluderi teritoriale pentru produsele multinaționalelor active în domeniul biotehnologiilor, inclusiv Monsanto, Dow, Syngenta și Pioneer. Germania a devenit cea mai mare țară a UE care respinge culturile modificate genetic.

Celelalte țări care au renunțat la aceste culturi sau au declarat că intenționează să renunțe sunt Austria, Bulgaria, Croația, Cipru, Danemarca, Franța, Italia, Ungaria, Grecia, Letonia, Lituania, Olanda, Polonia și Slovenia, s.a.

O problemă evidențiată în acest domeniu de reglementare o constituie țările non-UE. De exemplu, Federația Rusă și China au propriile programe de biotehnologie, ceea ce duce la caracteristici modificate genetic și soiuri de cultură.

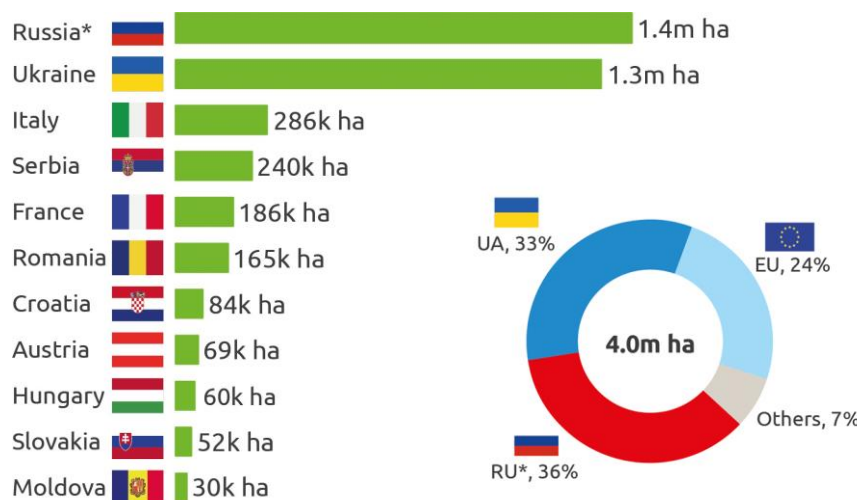
Cultivarea OMG este clar interzisă în Federația Rusă. Cu toate acestea, OMG-ri și produse care conțin OMG pot fi importate în Rusia pentru alimente și furaje, după o evaluare completă a riscurilor. Dacă unele dintre aceste OMG-ri și produse pot fi reexportate către țări terțe și dacă acestea ar fi etichetate ca OMG-uri nu este clar. Mai mult, pe lângă soiurile de OMG comercializate de companii preponderent americane, oamenii de știință ruși au dezvoltat o serie de soiuri de plante modificate pe piața internă, de exemplu, soiuri de cartofi Bt care produc toxine rezistente la insecte. Sfecla de zahăr rezistentă la virus transgenic, precum și cartofii genetic modificați rezistenți la agenți patogeni virali și fungici au fost, de asemenea, raportați. În mod oficial, nici Ucraina nu permite cultivarea culturilor modificate genetic, cu toate acestea, un raport recent privind starea reglementării OMG din Ucraina a sugerat că cea mai mare parte a soiei cultivate este tolerantă la erbicid, în timp ce o proporție semnificativă din porumbul cultivat este rezistent la insecte. Publicarea în buletinul agricol ucrainean a raportat o analiză a 1024 probe de porumb, grâu, floarea soarelui, soia, mei, rapiță, orz, secară și in, din care 120 de probe au fost pozitive pentru elemente de screening în timp real efectuate la Institutul de Cercetări de Stat de Diagnostic de Laborator și Expertiză veterinar-sanitară. Soia GTS 40-3-2 a fost detectată în 96 din 111 probe de soia, iar porumbul MON810 a fost detectat în 19 din 429 probe de porumb, colectate din șase regiuni administrative din Ucraina. Autorii au concluzionat că, culturile modificate genetic au fost cultivate și vândute în Ucraina. O atenție semnificativă a fost atrasă asupra prezenței inevitabile din punct de vedere tehnic a organismelor modificate genetic în produsele alimentare și furaje importate în Uniunea Europeană, în timp ce prezența potențială a semințelor modificate genetic în materialul pentru cultivare este mai puțin studiată. Un studiu efectuat în Letonia în anii 2017-2018 privind monitorizarea prezenței semințelor modificate genetic în semințe certificate și materiale de hrană pentru animale au demonstrat faptul că, un eșantion de soia conținea semințe de soia MON40-3-2 ($0,09 \pm 0,01\%$) și un eșantion de porumb conținea semințe de porumb MON810 ($0,08 \pm 0,01\%$). O probă de fasole depusă de un producător din Argentina conținea $54,9 \pm 1,1\%$ din MON40-3-2, iar o probă de rapiță provenită din Ucraina conținea $5,30 \pm 3,95\%$ din GT73. Primele culturi comerciale de plante modificate genetic (MG) au fost introduse în România în anul 1998. Este vorba de soia modificată genetic ce aparținea Companiei „Monsanto”. Cifre oficiale arată, că în anul 2004 au fost cultivate 5 523 ha cu soia modificată genetic în anul 2005 - 87600 ha iar în 2006 au fost cultivate 137 275,5 ha. Practic, România era cel mai mare cultivator de soia modificată genetic din Europa. În anul 2007, când România a devenit stat membru al UE, soia modificată genetic a fost oficial interzisă pentru cultivare pe teritoriul său, în sensul că România și-a aliniat culturile modificate genetic cu ceea ce este permis în UE (soia MG nu era autorizată pentru cultivare pe teritoriul UE, fiind considerată nefezabilă din punct de vedere economic). În schimb, tot în anul 2007 a fost aprobat tacit pentru cultivare în România un porumb modificat genetic cu denumirea MON810 (ce aparține companiei „Monsanto”). România ca și Moldova, de altfel, este o țară în care culturile de porumb au devenit o tradiție, deținând un patrimoniu genetic valoros de varietăți tradiționale de porumb. Cele aproximativ 3 milioane de hectare cultivate cu porumb nemodificat genetic sunt expuse contaminării.

Cât privește hrana pentru întreținerea animalelor, nici un stat membru din Uniunea Europeană nu cultivă soia pe suprafețe capabile să asigure necesarul de proteină pentru sectorul zootehnic. Autoaprovizionarea UE variază semnificativ în funcție de sursa proteinei (79 % pentru rapiță, 42 % pentru floarea-soarelui, 5 % pentru soia). Prin urmare, UE importă anual aproximativ 17 milioane de tone de proteine brute (din

care 13 milioane de tone sunt bazate pe soia și sunt egale cu 30 de milioane de tone echivalent boabe de soia), în principal din Brazilia, Argentina și SUA. De asemenea, UE importă 1,5 milioane de tone de proteine brute din floarea-soarelui și până la un milion de tone de semințe de rapiță, ambele în mare parte din Ucraina.

Principalele țări producătoare de soia din Europa sunt indicate în fig. de mai jos.

Doar 6%-7% din necesarul de soia, furaj indispensabil în hrana animalelor din fermele UE, este acoperit la nivel european. Potrivit unui studiu realizat în Spania anual se importă 30-35 milioane de tone de șrot și boabe de soia în valoare de circa 12 miliarde de euro din SUA, Brazilia, Canada sau Argentina. Soia este doar unul dintre cele 68 de produse de pe lista europeană de OMG-uri aprobate pentru import, alături de porumb, rapiță, bumbac.

În Republica Moldova, teoretic, nu se cultivă plante modificate genetic.

Suprafața însămânțată, producția și roada medie după Culturi agricole pe Culturi, Ani, Categorii de gospodării și Indicatori

	2020			2021		
	Gospodăriile de toate categoriile			Gospodăriile de toate categoriile		
	Suprafața însămânțată, mii hectare	Roda medie la 1 hectar, chintale	Recolta globala, mii tone	suprafața însămânțată, mii hectare	Roda medie la 1 hectar, chintale	Recolta globala, mii tone
Soia	29,0	12,6	33,3	22,8	23,7	50,5

Însă neavând, până în anul 2016, un laborator acreditat în domeniu și având hotare comune cu România și Ucraina, unde culturi modificate genetic s-au cultivat și posibil se cultivă, riscul de penetrare și cultivare ilegală a culturilor modificate genetic rămâne iminent.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Republica Moldova nu a acceptat și nu planifică acceptarea cultivării plantelor genetic modificate. În Republica Moldova nu au fost eliberate autorizații pentru importul semințelor modificate genetic și teoretic nu ar trebui să avem terenuri cultivate cu astfel de culturi. În 2005 au fost efectuate unele investigații privind prezența modificărilor genetice în produsele agricole și alimentare disponibile pe piața internă a Republicii Moldova. Rezultatele detecției prezentei OMG-lor efectuate într-un laborator independent din Marea Britanie au arătat că, din 9 probe de produse de soia importate din diferite țări, 5 probe au demonstrat prezența a mai mult de 5% de OMG. Astfel de analize au fost repetate în 2013 de

Oficiul Biosecuritate, cu suportul Fondului Ecologic Național, și în colaborare cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare probele de investigație fiind colectate de la producătorii agricoli autohtoni care cultivă soia și porumb în zonele Nord și Centru. Analizele au fost efectuate în cadrul laboratorului acreditat din Vilnius, Lituania (UE). Rezultatele analizelor au demonstrat că soia și porumbul cultivate în Republica Moldova nu sunt modificate genetic. Concomitent, au fost detectate impurități biologice de soia genetic modificate prezente în cantități neînsemnate în probele de porumb, fapt ce demonstrează necesitatea instituirii unui control permanent al prezenței semințelor modificate genetic în loturile de semințe preconizate pentru însămânțare.

Astfel de analize au fost repetate în 2013, probele de investigație fiind colectate de la producătorii agricoli autohtoni care cultivă soia și porumb în zonele Nord, Centru și Sud al țării. În total au fost investigate 8 probe, 4 de porumb și 4 de soia. Investigarea probelor de soia cultivate nu au arătat prezenta modificărilor genetice. Din cele 4 probe de porumb s-a depistat că în 2 din ele au fost identificate impurități de soia modificată genetic, Roundup Ready Soy (mai mult de 5%), fiind considerată această prezentă drept impuritate botanică. Deschiderea oficială a Laboratorului de biologie moleculară pentru determinarea organismelor modificate genetic a avut loc abia la 4 mai 2016, în incinta Î.S. „Centrul de Carantină Identificare, Expertize de Arbitraj și Dezinfecție a Producției”, după care a urmat perioada de acreditare. În acest context de idei, în anul 2022 în gospodăriile din nordul republicii s-a efectuat un control de monitorizare a OMG-uri în care s-au recoltat 20 de probe de soia, ulterior expediate spre analizare la IP Laboratorul Central Fitosanitar din Republica Moldova și la laboratorul de referință din România. În urma analizelor de laborator s-a depistat o probă pozitivă la OMG care a permis retragerea de pe piață și nimicirea a 60 de tone de soia.

Unicul produs la ora actuală, autorizat de Comisia Națională pentru Securitate Biologică în Republica Moldova este șrotul obținut din soia modificată genetic pentru care există decizii pozitive de utilizare în calitate de alimente și furaje la nivel UE și pentru care a fost efectuată evaluarea riscurilor pentru sănătatea umană de către Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentelor (EFSA).

Pentru asigurarea sectorului zootehnic național cu șrot de soia sunt necesare anual aproximativ 52,0 mii tone de șrot. Însă, luând în considerare că suprafața cultivată cu soia în țară constituie 30-33,0 mii hectare, cu o productivitate medie de cca 1,3 tone/ha, volumul global al materiei prime de doar 45 mii tone, se impune necesitatea importării șrotului de soia.

Actualmente dețin autorizații pentru importul șrotului obținut din soia modificată genetic 10 agenți economici autohtoni („VSG Bussines Grup” S.R.L., „Alionexagro” S.R.L., S.C. „Vadcom Prim” S.R.L., S.R.L. „AGROREAL” COM, „AVICOLA MOLDOVA” S.R.L., S.R.L. „FORTRADE”, S.C. „ROM-Cris” S.R.L., „Safmadora-Grup” S.R.L., S.A. „Mărculești-Combi”, S.R.L. „Bioline-Product”). Cantitatea șrotului importat de ultimii în anul 2018 a constituit 18230,05 t. În Republica Moldova în anul 2021 s-a importat 34500 tone de șrot de soia și în anul 2022 - 23000 tone. Acest fapt demonstrează că practic jumătate din necesarul de șrot de soia folosit în hrana pentru animale este de import.

Analiza situației actuale a scos în evidență un șir de probleme, care fac practic imposibilă activitatea de autorizare a activităților privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic și etichetarea acestora printre care:

- a) cadrul legislativ aplicabil la moment actual este incomplet și inadecvat pentru asigurarea securității biologice;**
- b) lipsa de instrumente eficiente pentru prevenirea, detectarea și constatarea practicilor de utilizare pe teritoriul republicii a organismelor modificate genetic, a produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic;**
- c) ineficiența controlului de stat realizat asupra operațiunilor de obținere, testare, producere, utilizare și comercializare a organismelor modificate genetic, a produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic;**

Lipsa sau insuficiența reglementărilor privind activitățile cu produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic precum și etichetarea acestora ridică bariere pentru un monitoring adecvat și împiedică supravegherea la nivel național și transfrontalier efectivă. Astfel Republica Moldova în lipsa unui cadru legislativ poate fi invadată de produse alimentare și hrana pentru animale modificate genetic.

Această situație impune adoptarea unor măsuri urgente și adecvate de ameliorare și dezvoltare a cadrului normativ ce tine de domeniul securității biologice. Soluționarea acestor probleme este posibilă prin adoptarea proiectului legii privind produsele alimentare și hranei pentru animale modificate genetic în sensul eliminării lacunelor de reglementare și armonizarea acesteia la reglementările UE. Totodată, se impune și elaborarea unor acte normative în scopul asigurării executării și aplicării prevederilor legii.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

În scopul asigurării unui nivel adecvat de protecție pentru siguranța transferului, manipulării și utilizării organismelor vii modificate genetic, produselor alimentare și a hranei pentru animale rezultate din biotehnologia modernă și care pot avea efecte adverse asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, ținând de asemenea cont de riscurile pentru sănătatea omului, în anul 2000, în Montreal, Canada, a fost semnat Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică, Protocol ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 1381/2002. Prin Hotărârea Guvernului nr. 197/2003 Ministerul Ecologiei Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului a fost desemnat ca responsabil de legătura cu Secretariatul Convenției privind diversitatea biologică privind biosecuritatea precum și de coordonarea activităților în vederea implementării prevederilor acestuia în Republica Moldova.

Pentru implementarea Protocolului de la Cartagena și stabilirea reglementărilor juridice privind obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic au fost elaborate un șir de acte legislative și normative, inclusiv Legea nr.755/2001 privind securitatea biologică, lege care asigură cadrul legal general pentru reglementarea activităților legate de OMG în conformitate cu prevederile internaționale.

Conform articolului 4 al Legii menționate persoanele fizice sau juridice ce practică activități legate de organismele modificate genetic urmează a fi autorizate de către Comisia Națională pentru Securitatea Biologică. Una din principalele verigi în procedura de autorizare constă în evaluarea riscurilor asupra mediului și sănătății umane.

Drept urmare, prin Hotărârea Guvernului nr. 1153/2003 a fost aprobat Regulamentul privind autorizarea activităților legate de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic. Regulamentul a fost elaborat și aproximat la Directivele Europene și stipulează procedura detaliată de obținere de către utilizatori a autorizației privind desfășurarea activităților legate de organismele modificate genetic.

Pentru asigurarea punerii în aplicare a dispozițiilor Legii privind securitatea biologică prin HG nr. 603/2003 a fost aprobată componenta nominală și Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei Naționale pentru Securitatea Biologică.

Componenta nominală a Comisiei Naționale pentru Securitatea Biologică a fost reactualizată prin Hotărârea Guvernului nr. 923/2008 și nr.189/2018.

Ultimul act normativ aprobat la nivel național este legea 152/2022 cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic care a fost elaborat în conformitate cu prevederile Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene L 106 din 17 aprilie 2001, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2019/1381 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019.

Conform prevederilor Legii 152/2023 Comisia Națională pentru Securitate Biologică pe lângă atribuțiile principale privind analiza notificărilor, documentației relevante privind importul și/sau exportul organismelor modificate genetic, elaborarea rapoartelor, sintezelor și informărilor în conformitate cu prevederile și procedurile stabilite de legislație, reglementările și procedurile Uniunii Europene și ale altor acte juridice internaționale, la care Republica Moldova este parte, prin Hotărârea Guvernului nr.197 din 25/2003 Comisia, a fost desemnată în calitate de autoritate națională, care exercită atribuțiile de autorizare și control al activităților în domeniul organismelor modificate genetic, activitate care nu poate fi realizată, pentru că Comisia, fiind un organ interdepartamental, nu are atribuții de eliberare al actelor permissive.

Astfel, legea prevede atribuirea Agenției de Mediu a competenței de eliberare a autorizației pentru activitățile care presupun eliberarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic, inclusiv pentru cercetări științifice. De asemenea se impune atribuirea unor competențe Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în ceea ce privește produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic. Concomitent, pe parcursul ultimilor ani legislația europeană în materie de OMG s-a completat cu următoarele regulamente:

1. Regulamentul (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic.
2. Regulamentul (CE) nr. 1830/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind trasabilitatea și etichetarea organismelor modificate genetic și trasabilitatea produselor destinate

alimentației umane sau animale, produse din organisme modificate genetic, și de modificare a Directivei 2001/18/CE.

3. Regulamentul (CE) nr. 641/2004 al Comisiei din 6 aprilie 2004 privind normele de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cererea de autorizare a noilor produse alimentare și noile furaje modificate genetic, notificarea produselor existente și prezența întâmplătoare sau tehnic inevitabilă a unui material modificat genetic care a făcut obiectul unei evaluări de risc și a obținut un aviz favorabil.

Aceste Regulamente deocamdată nu sunt preluate de legislația națională fapt care pune în pericol protecția vieții și sănătății umane, a sănătății și bunăstării animalelor, a intereselor ecologice și ale consumatorilor în raport cu introducerea și utilizarea organismelor modificate genetic destinate utilizării ca material semincer/săditor, ca produse alimentare și hrană pentru animale.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Prezentul proiect de lege implică următoarele obiective:

- a) mediul înconjurător protejat de contaminarea cu produse alimentare și hrană pentru animale modificate genetic;
- b) populația umană și efectivele de animale protejate de produse alimentare și hrană pentru animale modificate genetic;
- c) controlul instituțional fortificat;
- d) plasarea ilicită pe piață a produselor alimentare și hranei pentru animale din/cu OMG-ri exclusă.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea I: „a nu face nimic”,

În cazul importului și producerii nereglementate și neautorizate a produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic, se va ajunge la o stare de criză privind extinderea necontrolată și folosirii produselor alimentare modificate genetic în alimentația umană și a hranei modificate genetic în alimentația animalelor. Această stare de lucruri va duce la substituirea produselor alimentare ecologice autohtone cu acele cu conținut de OMG, ceea ce va conduce la rândul său la probleme în domeniul securității biologice a statului, la poluarea mediului înconjurător, la degradarea biodiversității și afectarea sănătății populației și a animalelor;

În cazul comercializării produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic fără etichetă corespunzătoare și/sau documente de însoțire, se va ajunge la o stare de tensiune între consumator și producător.

Organizațiile ecologice luptă pentru interzicerea totală a organismelor modificate genetic, în plus, Uniunea Europeană este unul dintre marii adversari ai organismelor modificate genetic. De aceea, lipsa reglementării acestor procese va duce la întâmpinarea unor obstacole în realizarea scopurilor de integrare europeană.

Folosirea nelimitată și neautorizată a OMG-urilor, produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic va duce, în primul rând, la micșorarea varietății genelor și, implicit, la vulnerabilitatea plantelor. În eventualitatea unei epidemii, ținând cont că plantele au aceleași caracteristici, s-ar putea ajunge la dispariția lor. Totodată, se produce o infiltrare a ADN-ului modificat cu ADN nemodificat din cauza polenizării, ceea ce ar însemna o „poluare” a genelor naturale. Aceasta va crea probleme și în etichetarea alimentelor modificate sau nemodificate genetic și la dezinformarea populației (numărul de oameni care acceptă alimente modificate genetic este foarte mic).

Riscuri alimentare

Specialiștii, în linii generale, constată faptul că, riscul transferului genelor prin lanțul nutritiv se manifestă prin riscul toxicității și riscul alergic provocat de proteinele produse de astfel de organisme, îndeosebi plante. Spre exemplu, o genă a unei specii de nuci brazilieni care este responsabilă de conținutul înalt a metioninei în fructe a fost transferată în genomul de soia furajeră. Ulterior s-a constatat că produsul acestei gene în nuci este alergic pentru om.

Riscuri de mediu

Acestea sunt legate cu „genele de interes” (Genele pe care omul le modifică în interesul său). Unii se îngrijorează de faptul că, genele modificate se pot transmite prin încrucișare plantelor sălbatice. În cazul unui avantaj major al plantelor modificate determinat de noua genă poate apărea un real pericol pentru

diversitatea biologică a ecosistemelor naturale. Risc pentru mediu de asemenea pot prezenta și așa zisele gene marcher (gene ce determină rezistența sau toleranța către antibiotici). Aceste gene nimerind în genomul bacteriilor sau virusurilor patogeni pentru om și animale pot provoca un mare pericol pentru sănătatea acestora.

Riscuri economice

Biotehnologia riscă de a nu fi utilizată de țările sărace, în curs de dezvoltare. Mulți sunt alertați de activitățile marilor firme agronomice, care gestionează enorme resurse financiare și care le utilizează pentru a-și promova interesele sale economice.

Riscuri de natura etică

Manipulările genetice pun în evidență problema de bioetică. Fiind în linii generale moral acceptate la plante, bacterii și virusuri uneori sunt nelegitime din punct de vedere filozofic sau religios la animale, nemaivorbind de om.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligatii ce se doresc să fie aprobate

Opțiunea II - aprobarea proiectului de lege privind produsele alimentare și hranei pentru animale modificate genetic.

Elaborarea și adoptarea Legii privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic are drept scop armonizarea cadrului național de reglementare a domeniului produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic la prevederile Uniunii Europene în domeniul dat. În acest sens, proiectul Legii va reglementa activitățile ce țin de produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic și etichetarea acestora, care pot genera riscuri încă necunoscute pentru sănătatea umană, animală și pentru mediu.

Politica de stat privind produsele alimentare și a hranei modificate genetic se bazează pe unele principii de bază aplicabile acestui domeniu, precum sunt: principiul precauției, principiul evaluării riscului ecologic, principiul evaluării riscului sănătății publice și sănătății publice veterinare urmare a importului, producerii și folosirii OMG-urilor și a produselor modificate genetic, principiul informării și participării publicului în luarea deciziilor de către autoritatea competentă și o serie de principii specifice, ca de exemplu: principiul monitorizării efectelor pe termen lung a interacțiunii produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic cu organismul uman, cu organismul animal și mediul, principiul trasabilității prin respectarea cerințelor de etichetare, în toate stadiile plasării pe piață a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic.

În proiectul legii sunt stabilite atribuțiile organelor centrale de specialitate și ale autorităților pentru activitățile cu produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic, precum și responsabilitățile Comisiei Naționale pentru Securitate Biologică pentru stabilirea riscurilor de la introducerea produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic. Sunt stabilite noțiunile de bază și definițiile principale cu care se operează în proiectul Legii, procedura de elaborare și examinare a notificărilor și mecanismul de consultare și participare și informare a publicului în luarea deciziilor privind autorizarea importului și utilizarea produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic.

Proiectul Legii conține prevederi obligatorii privind transparența, informarea și consultarea publicului în procesul luării deciziilor privind introducerea produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic.

Concomitent, dacă nu adoptă o atitudine fermă, bazată pe interesul economic național, Republica Moldova va importa cantități din ce în ce mai mari de produse alimentare și hrană pentru animale modificată genetic, devenind, în ultimă instanță, un importator perpetuu de aceste produse. Astfel, având în vedere necesitatea compatibilizării legislației naționale cu cea a Uniunii Europene în domeniul produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic ținând cont de modificările survenite la nivel european în domeniul dat, expuse în mai multe documente legislative (directive și regulamente), este oportună transpunerea acestora în legislația națională.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

În cazul soluționării problemelor prin opțiunea alternativă se vor menține următoarele probleme:

- bariere de ordin juridic și organizațional în implementarea legii menționate;
- bariere în vederea armonizării legislației sectoriale cu cea a Uniunii Europene;
- imposibilitatea ANSA de a elibera Autorizații pentru activitățile cu produselor alimentare și hrana pentru animale modificate genetic, inclusiv de import/export a șrotului de soia,

-excluderea din procesul de control al utilizării produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic a unor instituții abilitate cu aceste funcții.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Implementarea proiectului de Lege privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic nu are impact financiar asupra bugetului general consolidat. Reglementarea dată, are o acțiune diferită pentru diferite grupuri de interese. Toate cheltuielile ce vor surveni în urma implementării proiectului dat, urmează a fi suportate în limita mijloacelor bugetare aprobate pentru aceste scopuri, în strictă conformitate cu legislația în vigoare. Proiectul de Lege privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic nu are impact negativ asupra economiei statului, dar va crea facilități pentru întreprinzătorii autohtoni ai producției agricole tradiționale și ecologice, prin stabilirea mai multor reglementări la utilizarea produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Costuri:

Costurile aferente intervenției statului în domeniul vizat presupun cheltuielile legate de elaborarea și publicarea proiectului de lege respectiv.

Beneficii:

- excluderea introducerii necontrolate pe piața națională a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic;
- asigurarea unui mod sănătos de viață prin reglementarea punerii pe piață a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic;
- crearea unui cadru instituțional adecvat și funcțional pentru activitățile cu produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic;
- asigurarea unui proces transparent de autorizare a utilizării produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic;
- stabilirea unor cerințe clare privind documentele care urmează a fi prezentate pentru obținerea autorizației pentru activitățile cu produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic;
- asigurarea informării tuturor grupurilor de interese despre efectele produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic;
- prevenirea unor posibile catastrofe la nivelul mediului înconjurător, și a celui din domeniul sănătății umane și animale;
- conservarea biodiversității și păstrarea echilibrului ecologic;
- asigurarea dezvoltării agriculturii convenționale și ecologice durabile;
- prevenirea importului, producerii, comercializării, plasării neautorizate pe piață a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic;
- stimularea agenților economici în dezvoltarea afacerilor prietenoase mediului;
- consultarea și informarea publicului în procesul de autorizare a organismelor modificate genetic.

Riscuri:

Nu s-au identificat riscuri în vederea aprobării proiectului de lege pentru modificarea Legii privind produsele alimentare și hranei pentru animale modificate genetic.

Costuri de conformare:

Prevederile prezentului proiect de lege stabilește costuri de conformare din partea operatorilor din domeniul alimentar întru ajustarea etichetei pentru indicarea "Produs alimentar sau hrană pentru animale modificată genetic";

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Pentru opțiunea 0 „a nu face nimic”

- agravarea stării sănătății populației;

- posibilitatea, importului, plasării necontrolate pe piață a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic; - imposibilitatea autorizării activităților cu produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic; - poluarea mediului înconjurător; - impactul asupra diversității biologice;
c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta Riscuri care pot duce la eșecul intervenției nu s-au identificat. Gradul de conformare a prevederilor stabilite prin proiectul prenotat va fi unul optim, deoarece acestea în totalitate vin să garanteze inofensivitatea și calitatea produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic plasate pe piață conform practicilor UE. d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi
<u>Concluzie</u> e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați Elaborarea și aprobarea proiectului de Lege privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic va: -îmbunătăți procesul de autorizare și în același timp va asigura libertatea de alegere a agenților economici, a consumatorilor și operatorilor, facilitând în consecință buna funcționare a pieței interne, fără a afecta evaluarea riscurilor prevăzută pentru autorizarea produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic; -clarifica responsabilitățile care revin tuturor factorilor implicați în domeniul produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic; -obliga existența unei evidențe stricte a produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic pasibile pentru introducerea pe piață; -menține sustenabilitatea ecosistemelor naturale și agricole și va asigura protecția acestora; -menține biodiversității autohtone.
5. Implementarea și monitorizarea a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare Conform prevederilor Legii 755/2001 care este în vigoare până la 15.07.2024 și a Legii 152/2022 care intră în vigoare din 15.07.2024 Comisia Națională pentru Securitate biologică pe lângă atribuțiile principale privind analiza notificărilor, documentației relevante privind importatorile și/sau exportatorile organismelor modificate genetic, elaborarea rapoartelor, sintezelor și informărilor în conformitate cu prevederile și procedurile stabilite de legislație, reglementările și procedurile Uniunii Europene și ale altor acte juridice internaționale, la care Republica Moldova este parte, prin Hotărârea Guvernului nr.197 din 25/2003 Comisia, a fost desemnată în calitate de autoritate națională, care examinează notificările sub aspectul evaluării riscurilor ecologice pentru sănătatea umană, animală și mediu, al managementului riscurilor, al măsurilor de intervenție în caz de urgență, al planului de monitorizare și al metodelor de detecție și identificare a organismelor modificate genetic pentru prima solicitare de diseminare în mediu sau plasare pe piață a unui organism modificat genetic sau a unei combinații de organisme modificate genetic, ca produs în sine sau component al unui produs modificat genetic, pe teritoriul Republicii Moldova, dar nu are atribuții de eliberare al actelor permissive. Astfel, proiectul de lege prevede atribuirea ANSA a competenței de eliberare a autorizației pentru activitățile produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic Urmare a aprobării proiectului legii privind produselor alimentare și hranei pentru animale modificate genetic urmează completată Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea
Opțiunea propusă va fi monitorizată prin evidența notificărilor înaintate pentru examinare, autorizațiilor eliberate, controalelor efectuate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, rapoartelor deținătorilor de autorizații și după caz a sesizărilor Serviciului Vamal. Monitorizarea se va efectua în baza următorilor indicatori de performanță: 1. Numărul redus a cazurilor de neconformități în privința etichetării produselor alimentare și a furajelor modificate genetic; 2. Scăderea numărului cazurilor de toxicitate alimentară în rândul consumatorilor;
c) identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea
Termenul de tranziție înscris în proiect este de 12 luni de la data publicării, termen în care Guvernul va: a) elabora și aproba cadrul normativ secundar conform prevederilor prezentei legi; b) prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea în conformitate a legislației naționale cu prevederile prezentei legi. Odată cu aprobarea și intrarea în vigoare a prevederilor prezentului proiect impactul pozitiv se va resimți în timp, după o evaluare anuală a implementărilor și respectării prevederilor propuse.
6. Consultarea
a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă
Principalele părți interesate în promovarea prezentului proiect sunt: -Consumatorii, care își manifestă interesul firesc față de protejarea sănătății umane și a protejării intereselor sale în privința achiziționării produselor alimentare modificate genetic; -Operatorii din domeniul alimentar care sunt obligați să respecte cerințele de etichetare, de siguranță și de calitate în privința produselor alimentare modificate genetic și a hranei pentru animale; -Autoritatea publică interesată (Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor) care are obligația, competența de control și supraveghere a implementării politicilor din domeniul siguranței alimentare și a etichetării produselor alimentare și a hranei pentru animale modificate genetic. Totodată, s-au identificat următoarele părți interesate în intervenția propusă: Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Universitatea Tehnică a Moldovei, Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF), Asociația Obștească „Asociația Fermierilor – Producători de Lapte” Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate "lapte", Federația Națională a Fermierilor din Moldova; Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară, Colegiul Medicilor Veterinari din Moldova, S.A ”Mărculești-Combi”, Î.S. "MOLDSUINHIBRID", Institutul de Fitotehnie “Porumbeni”, Donau Soja, Asociația Uniunea Producătorilor din Industria Avicolă a Republicii Moldova, Asociația Patronală a Avicultorilor din Moldova, Asociația Producătorilor de Carne de Porc.
b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților
Pe pagina WEB oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a fost plasat în data de 08.02.2023 anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului legii privind produsele alimentare și hrana pentru animale modificate genetic. Propuneri nu au parvenit. La etapa actuală proiectul legii a fost consultat cu entitățile din cadrul și subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Suplimentar, proiectul a fost supus avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, după aprobarea avizării proiectului în ședința Secretarilor generali de stat,

fiind expediat părților interesate și plasat pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare la directoriul Transparență decizională și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Analiza impactului de reglementare în data de 15 februarie a fost plasată pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în compartimentul „Transparență decizională/proiecte de documente) și pe portalul guvernamental Particip.md. în scopul inițierii consultărilor publice indicându-se termenul limită de 28 februarie 2023. Totodată, AIR în mod direcționat a fost remis următoarelor Instituții interesate:

Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF),

Asociația Obștească „Asociația Fermierilor – Producători de Lapte”

Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „lapte”

Federația Națională a Fermierilor din Moldova

Asociația Uniunea Producătorilor din Industria Avicolă a Republicii Moldova

Asociația Patronală a Avicultorilor din Moldova

Asociația Producătorilor de Carne de Porc

Asociația crescătorilor de ovine și caprine din Republica Moldova

S.A. „Mărculești-Combi”

S.R.L. ”Bioline-Product”

În AIR este imposibil de a expune succint poziția entităților consultate deoarece până în prezent nu au parvenit nici o propunere sau obiecție din partea acestora.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	+1		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+2		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+1		
situația social-economică în anumite regiuni	0		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	0		
gradul de ocupare a forței de muncă	0		
nivelul de salarizare	0		
condițiile și organizarea muncii	0		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	0		

inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	0		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+1		
modul sănătos de viață al populației	+2		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+1		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0		
biodiversitatea	+2		
flora	+2		
fauna	+2		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	+1		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	0		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	+3		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)			
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea “a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect și/sau analiza de impact
Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (după
caz) Alte materiale informative/documente (la decizia autorilor)